

ΓΕΩΡΓΙΑΝΑ ΚΟΥΜΗ

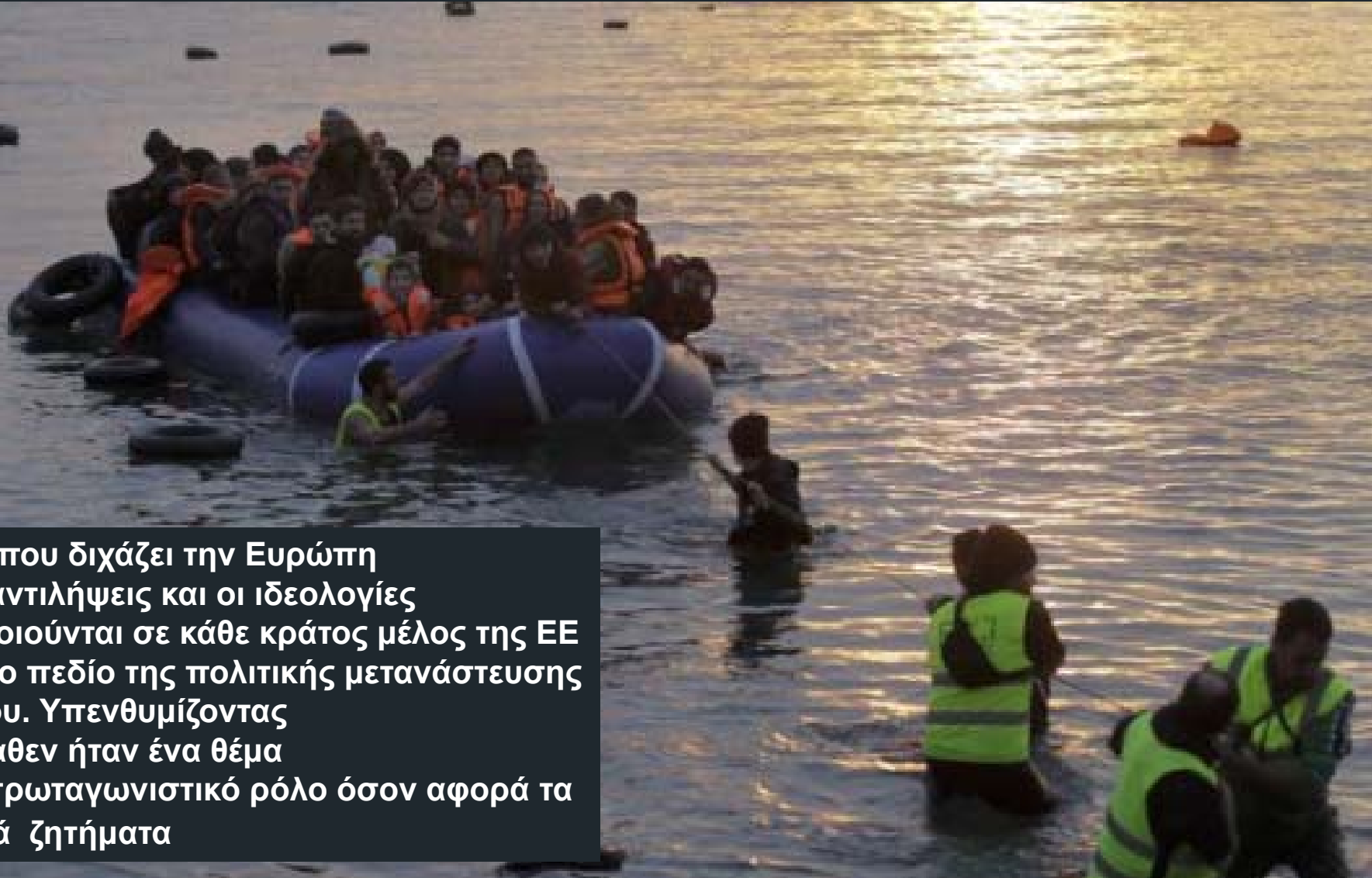
ΝΙΚΟΛΑ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΑΡΓΥΡΩ ΤΣΙΡΙΚΗΡΟΓΛΟΥ

Μεταναστευτική
Πολιτική
της ΕΕ

Ένα θέμα που διχάζει την Ευρώπη καθώς οι αντιλήψεις και οι ιδεολογίες διαφοροποιούνται σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ αποτελεί το πεδίο της πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου. Υπενθυμίζοντας πως ανέκαθεν ήταν ένα θέμα που είχε πρωταγωνιστικό ρόλο όσον αφορά τα ευρωπαϊκά ζητήματα

▶ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ- ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

- Μετανάστες : είναι τα άτομα όπου μετακινούνται σε μία χώρα της οποίας δεν κατέχουν την ιθαγένεια προκειμένου να εγκατασταθούν εκεί, ιδιαίτερα ως μόνιμοι πολίτες της χώρας.
- Πρόσφυγες : Ονομάζονται οι άνθρωποι οι οποίοι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την χώρα στην οποία διαμένουν κυρίως λόγω πολέμων, μέχρι να τους αναγνωρισθεί νομικά η ιδιότητα του πρόσφυγα από μία χώρα, ένας άνθρωπος μπορεί να βρίσκεται υπό το καθεστώς του «αιτούντος άσυλο»

Ιστορικό πλαίσιο

- Οι μεταναστευτικές ροές στην νεότερη ιστορία παρατηρούνται κυρίως προς στην ευρωπαϊκή ήπειρο κυρίως λόγω της βιομηχανικής ανάπτυξης μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Για το λόγο αυτό μετά τη λήξη του δημιουργήθηκαν διάφοροι οργανισμοί όπως ο ΟΗΕ.
- Η ΕΕ δημιούργησε το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ) και ταυτόχρονα θεσπίστηκαν σημαντικά νομοθετικά μέτρα που αφορούν κριτήρια για το άσυλο, και το 2007 συστάθηκε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων (ΕΤΠ).
- Επίσης αίτια μετανάστευσης συνιστούν παράγοντες όπως οι κοινωνικοπολιτικοί (εθνικιστικές , φυλετικές , θρησκευτικές διαφορές), οικονομικοί(χαμηλό βιοτικό επίπεδο , υψηλός πληθωρισμός) και περιβαλλοντική και κλιματική αλλαγή(πλημμύρες , τυφώνες , σεισμούς).

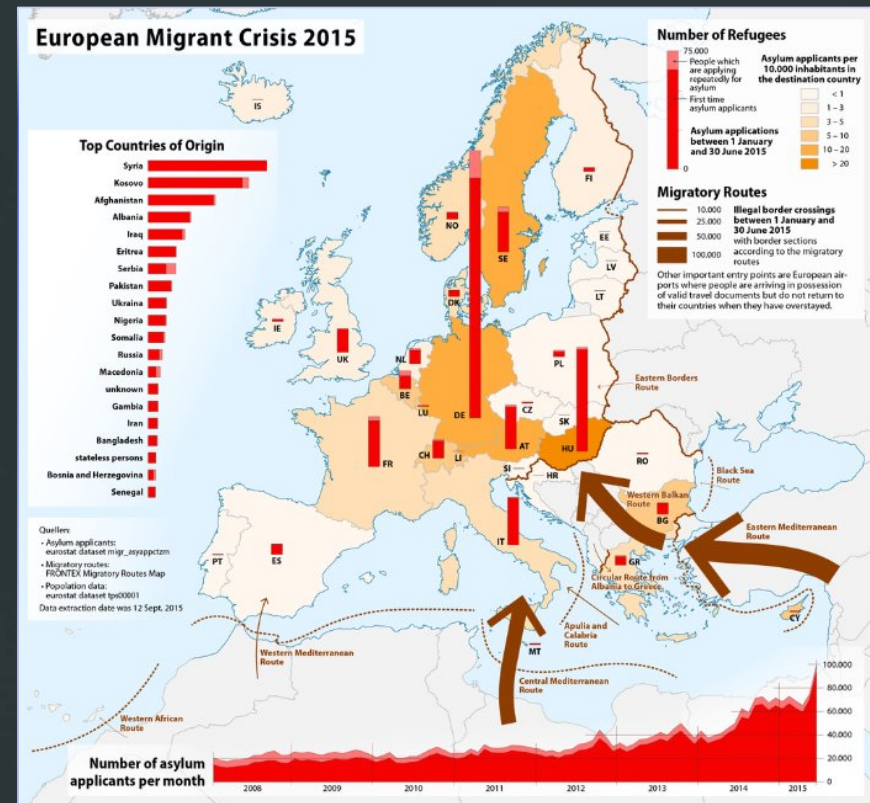
Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Κρίση

Η Ευρώπη είχε ήδη αρχίσει να καταγράφει αυξημένους ρυθμούς αφίξεων προσφύγων το 2010 λόγω της συρροής συγκρούσεων καθώς και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

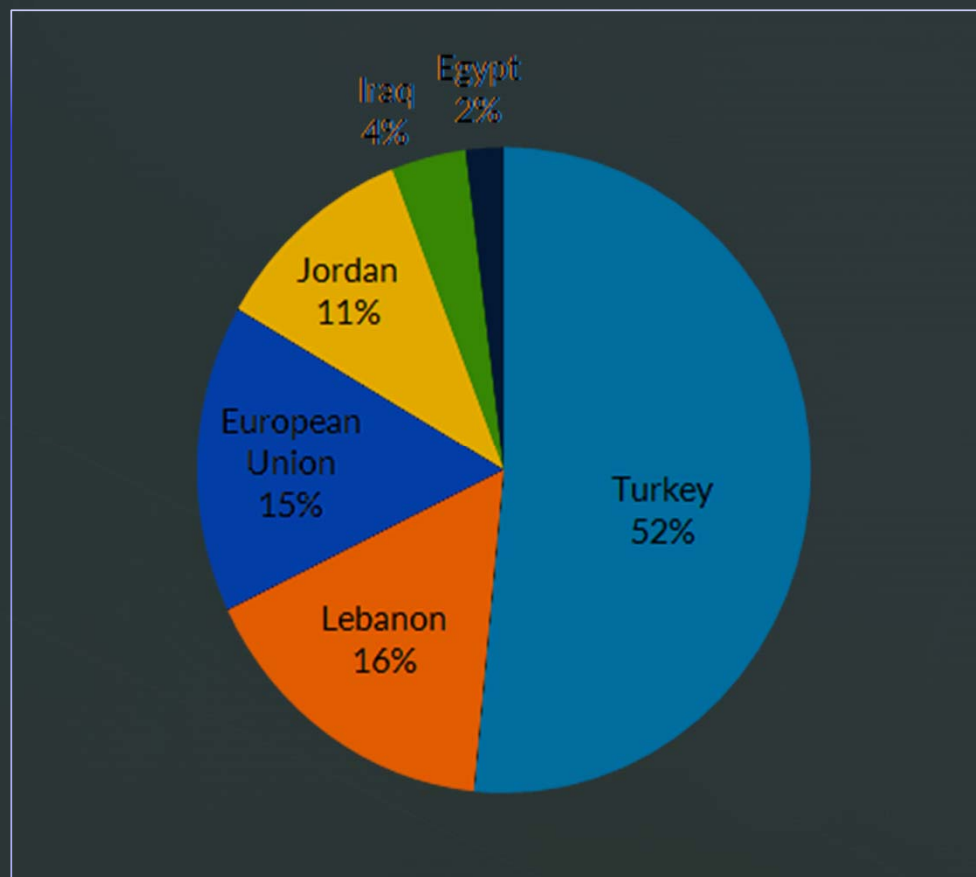
Το 2014: Η ΕΕ μέτρησε περίπου 252.000 "παράτυπες αφίξεις". Καθώς επίσης οι αιτήσεις ασύλου εκείνη τη χρονιά έφτασαν τις 626.065, αριθμό που αντιπροσωπεύει αυτόν των πολέμων, τρανό παράδειγμα ο Γιουγκοσλαβικός πόλεμος (672.000).

Το 2015: Άρχισε ο αυξημένος αριθμός μεταναστών προς την ΕΕ λόγω πολεμικών συγκρούσεων, προκειμένου να ζητήσουν άσυλο, κυρίως σε χώρες της βόρειας και κεντρικής Ευρώπης.

Ο όρος "Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Κρίση" δημιουργήθηκε μετά από τα πέντε πλοία με 2.000 μετανάστες για επιβάτες τα οποία βυθίστηκαν στη Μεσόγειο και είχαν ως αντίκτυπο παραπάνω από 1.200 νεκρούς.

Συριακή Προσφυγική Κρίση

► Σύριοι Πρόσφυγες:

- Η Συριακή κρίση που ξεκίνησε το 2011 οδήγησε εκατομμύρια Σύριους να αναζητήσουν καταφύγιο στην Τουρκία. Η Τουρκία φιλοξενεί τον μεγαλύτερο αριθμό Σύριων προσφύγων στον κόσμο.
- Η Τουρκία είναι μια χώρα με στρατηγική γεωγραφική θέση που την καθιστά σημαντικό πέρασμα για μετανάστες και πρόσφυγες που επιθυμούν να φτάσουν στην Ευρώπη. Για τον λόγο αυτό η Τουρκία έπαιξε σημαντικό ρόλο στην διαχείριση των μεταναστών και έτσι η ΕΕ πρόχωρησε σε συμφωνία με την Τουρκία προκειμένου να μειωθούν οι αφίξεις μεταναστών .

- Συμφωνία Τουρκίας - ΕΕ 2016:

Όλοι οι παράνομοι μετανάστες και πρόσφυγες που φτάνουν στα ελληνικά νησιά από την Τουρκία μετά τις 20 Μαρτίου 2016 επιστρέφονται στην Τουρκία.

Για κάθε Σύριο πρόσφυγα που επιστρέφεται στην Τουρκία από τα ελληνικά νησιά, ένας άλλος Σύριος πρόσφυγας επανεγκαθίσταται από την Τουρκία σε χώρα της ΕΕ. Η διαδικασία αυτή είναι γνωστή ως ο μηχανισμός "ένα προς ένα"

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

- Οι υπουργοί ενημερώθηκαν επίσης από την Επιτροπή όσον αφορά τη συνεργασία της ΕΕ με εταίρους τρίτων χωρών για αποτελεσματική επανεισδοχή και ισχυρότερη διαχείριση της μετανάστευσης. Η συνεργασία με τρίτων χωρών εταίρους απαιτεί ολοκληρωμένες, ισορροπημένες, εξατομικευμένες και αμοιβαία επωφελείς εταιρικές σχέσεις
- Έτσι η ΕΕ και τα κ-μ ενίσχυσαν τη συνεργασία με ορισμένους εταίρους τόσο σε πολιτικό όσο και σε επιχειρηματικό επίπεδο. Μερικοί από αυτούς είναι: Δυτικά Βαλκάνια , Βόρεια-Δυτική Αφρική και Ασία

▸ Βρυξέλλες (2004) Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Η Ευρωπαϊκή Σύνοδος υιοθέτησε το Πρόγραμμα της Χάγης, το οποίο αποτελεί ένα πενταετές σχέδιο για την ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης εντός της ΕΕ. Αυτό το πρόγραμμα περιλάμβανε μέτρα για την καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και την προστασία των αιτούντων άσυλο.

Το Πρόγραμμα της Χάγης έδωσε έμφαση:

- 1. Στην ανάγκη για ένα κοινό σύστημα ασύλου
- 2. Ενισχυμένη ασφάλεια των συνόρων και αυξημένη συνεργασία με τρίτες χώρες για την καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών
- 3. Προέβλεπε επίσης τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού γραφείου υποστήριξης για το άσυλο και την ανάπτυξη μιας συνολικής προσέγγισης για τη νόμιμη μετανάστευση, ισορροπώντας τις ανθρωπιστικές ανησυχίες με τις ανάγκες της οικονομικής μετανάστευσης (που τελικά οδήγησε στη δημιουργία της EASO)
- 4. Στη διασύνδεση των συστημάτων συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών, EURODAC(αναγνώριση δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο) και FADO(σύστημα αρχειοθέτησης εικόνων)
- 5. Στην ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων με την δημιουργία της FRONTEX

▀ **EASO** **European Asylum Support Office**

Η Προεδρία του Συμβουλίου και εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία (2021) επί κανονισμού σχετικά με τον Οργανισμό της ΕΕ για το Άσυλο.

Αποφασίστηκε ότι για τη καλύτερη εφαρμογή του πολιτικού Ασύλου να μετατραπεί σε Αυτόνομο Οργανισμό τη λεγόμενη Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO).

Ο οποίος οργανισμός είχε ως στόχο τη βελτίωσή του ως προς :

- 1) Παροχή επιχειρησιακής και τεχνικής συνδρομής στα κ-μ
- 2) Επίτευξη μεγαλύτερης σύγκλισης όσον αφορά την αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας
- 3) τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών
- 4) την ενίσχυση της κατάρτισης και της εκπαίδευσης

▶ **EURODAC**

European Dactyloscopy

- EURODAC ονομάζεται το Ευρωπαϊκό σύστημα για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο
- Δημιουργήθηκε αρχικά το 2000 αλλά λειτουργεί από το 2003
- Πώς λειτουργεί ; Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ πρέπει να παίρνει δακτυλικά αποτυπώματα όλων των αιτούντων άσυλο και αυτών που συνελήφθησαν ενώ προσπαθούσαν να περάσουν τα σύνορα με παράνομες διαδικασίες (π.χ. υπήκοοι χωρών εκτός ΕΕ/ΕΟΧ ή απάτριδες που εισέρχονται χωρίς νόμιμα έγγραφα) και είναι άνω των 14 ετών και να διαβιβάζει, εντός 72 ωρών, τα δεδομένα στο Eurodac.
- Όταν ένας αιτών άσυλο ή υπήκοος χώρας εκτός ΕΕ/ΕΟΧ βρεθεί παράνομα σε ένα κράτος μέλος, τότε το κράτος μέλος μπορεί να ελέγξει στο Eurodac αν το άτομο έχει υποβάλει προηγουμένως αίτηση ασύλου σε ένα κράτος μέλος ή έχει ήδη συλληφθεί προσπαθώντας να εισέλθει παράνομα στην ΕΕ.
- Τα δεδομένα της EURODAC δεν μπορούν να κοινοποιηθούν σε τρίτες χώρες (εκτός από Ισλανδία και Νορβηγία). Ο κανονισμός αυτός συμβάλλει στην εφαρμογή του κανονισμού του Δουβλίνου III [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013], ο οποίος θεσπίζει τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι κάθε φορά υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου

▸ **FADO**

False and Authentic Documents Online

- Είναι ένα σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημιουργήθηκε για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με πλαστά και αυθεντικά ταξιδιωτικά έγγραφα
- Το σύστημα επιτρέπει στα κράτη μέλη να συμβουλευονται πληροφορίες σχετικά με (α) τα χαρακτηριστικά και (β) τις τεχνικές λεπτομέρειες των εγγράφων
- Διευκολύνετε έτσι, η αναγνώριση και η καταπολέμηση της πλαστογράφησης εγγράφων

Πως γίνεται η αναγνώριση;

- Το σύστημα αυτό παρέχει πρόσβαση σε εικόνες και περιγραφές χαρακτηριστικών ασφαλείας, βοηθώντας έτσι τις αρμόδιες αρχές να επαληθεύσουν την αυθεντικότητα των εγγράφων ταξιδιού, των ταυτοτήτων και άλλων σχετικών εγγράφων

Ποιοι έχουν πρόσβαση σε αυτό το σύστημα;

- Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών της ΕΕ, όπως οι υπηρεσίες συνοριακού ελέγχου, οι αστυνομικές αρχές και άλλοι οργανισμοί επιβολής του νόμου

▼ **FRONTEX**

Ο FRONTEX , ο Ευρωπαϊκός οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής στηρίζει την ΕΕ και τις χώρες Σενγκεν στη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος .

- **Ιδρύθηκε το 2005**
- **Έδρα : Βαρσοβία, Πολωνία**
- **Μέλη : Πάνω από 2100**
- **Διευθυντής : Hans Leijten**
- **Προϋπολογισμός : 845,4 εκατ. Ευρώ (2023)**
- **Στις αρμοδιότητες του οργανισμού εντάσσονται η διάσωση , η έρευνα και η καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος , όπως επίσης και η διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών .**

▣ Συνθήκη Σενγκεν

Η συνθήκη Σενγκεν υπογράφηκε το 1985 , τέθηκε όμως σε ισχύ το 1995

Με την συνθήκη αυτή υπογράφηκε η προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα καθώς και τη θέσπιση καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των χωρών που την έχουν υπογράψει .

Ποιες χώρες έχουν υπογράψει την συμφωνία αυτή μέχρι σήμερα; 23 μέλη της ΕΕ και 4 τρίτες χώρες

Βασικά Χαρακτηριστικά :

1. Κατάργηση Εσωτερικών Συνοριακών Ελέγχων
- 2.Ενισχυμένοι Εξωτερικοί Συνοριακοί Έλεγχοι
- 3.Κοινή Πολιτική Ασύλου
4. Δικαστική και Αστυνομική Συνεργασία
5. Κοινό πληροφοριακό Σύστημα Σένγκεν

Η αρχή του Νέου Συμφώνου (2019)

Το Συμβούλιο εξετάζοντας το πρόσφατο θέμα του μεταναστευτικού και τον αριθμό των μεταναστών στις κεντρικές και Νότιες χώρες της Ευρώπης (Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία και Μάλτα) αποφασίζουν να πάρουν πιο άμεσα μέτρα.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης των Υπουργών Εσωτερικών της ΕΕ , για το άσυλο και τη μετανάστευση, έμειναν ικανοποιημένοι από την πρόθεση της Επιτροπής στο να δημιουργήσει ένα Νέο Σύμφωνο για το θέμα αυτό.

Στοιχεία του Συμφώνου

- Οι υπουργοί Εσωτερικών Υποθέσεων εξέτασαν τα πιο βασικά στοιχεία του Συμφώνου, μεταξύ των οποίων η:
 - 1) Εξωτερική Διάσταση
 - 2) Το προτεινόμενο στάδιο πριν την είσοδο
 - 3) Ο μηχανισμός αλληλεγγύης
 - 4) Η εσωτερική διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου
 - 5) Διάφορα μέσα για τη βελτίωση της επιστροφής
 - 6) Ο ρόλος των οργανισμών
 - 7) Οι νόμιμες οδοί εισόδου στην Ευρώπη και η ένταξη

Τα οποία έμειναν στον πάγο για τέσσερα χρόνια μέχρι να γίνει η τελευταία και πιο πρόσφατη μεταρύθμιση

ΔΟΥΒΛΙΝΟ / ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ / ΣΥΝΘΗΚΗ

- Η Συμφωνία του Δουβλίνου (Dublin Regulation) είναι ένα σύνολο κανονισμών που καθορίζουν ποιο κράτος-μέλος της ΕΕ είναι υπεύθυνο για την επεξεργασία αιτήσεων ασύλου. Από την ίδρυση του το 1997, έχει αναθεωρηθεί αρκετές φορές για να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες προκλήσεις της μετανάστευσης και του ασύλου στην Ευρώπη.
- 1 Δουβλίνο I (1997): Ο πρώτος κανονισμός του Δουβλίνου καθόριζε ότι το κράτος-μέλος μέσω του οποίου ο αιτών άσυλο εισήλθε πρώτα στην ΕΕ είναι υπεύθυνο για την επεξεργασία της αίτησής του.
- 2 Δουβλίνο II (2003): Αναθεωρήθηκε και τέθηκε σε ισχύ το 2003. Εισήγαγε τον κανονισμό για την υποχρεωτική λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο και την αποθήκευσή τους στο σύστημα Eurodac
- 3 Δουβλίνο III (2013): Τέθηκε σε ισχύ το 2013 και βελτίωσε τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο, εισάγοντας πιο αυστηρά κριτήρια για την προστασία των ανηλίκων και των οικογενειών. Επίσης, εισήγαγε δυνατότητες προσφυγής κατά των αποφάσεων μεταφοράς
- 4 Δουβλίνο IV (Προτεινόμενος 2023): Η τελευταία αναθεώρηση προτείνει έναν νέο κανονισμό για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, αντικαθιστώντας τον Δουβλίνο III. Στόχος είναι η δίκαιη κατανομή των αιτούντων άσυλο μεταξύ των κρατών-μελών και η βελτίωση της αλληλεγγύης και συνεργασίας μεταξύ τους
Το σύστημα του Δουβλίνου έχει δεχτεί κριτική για την υπερβολική επιβάρυνση των χωρών πρώτης εισόδου, όπως η Ελλάδα και η Ιταλία, καθώς και για την αποτυχία του να λαμβάνει υπόψη τις προτιμήσεις των αιτούντων άσυλο. Παρά τις αναθεωρήσεις, η αναγκαιότητα περαιτέρω μεταρρυθμίσεων παραμένει προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις και να διασφαλιστεί η προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο.

Κανονισμοί που δημιουργήθηκαν τα τελευταία 2 χρόνια

- Κανονισμός για τη διαδικασία ασύλου
- Με τον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου (APR) θεσπίζεται μια κοινή διαδικασία σε ολόκληρη την ΕΕ, την οποία πρέπει να ακολουθούν τα κράτη μέλη στις περιπτώσεις που άνθρωποι ζητούν διεθνή προστασία.
- Κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης
- Ο κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης (AMMR) αναμένεται να αντικαταστήσει, μόλις συμφωνηθεί, τον ισχύοντα κανονισμό του Δουβλίνου.

Οι αλλαγές της μεταρρύθμισης από το Συμβούλιο

Το Συμβούλιο θέσπισε μια μεταρρύθμιση ορόσημο του ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και μετανάστευσης.

Με τον τρόπο αυτό θεσπίζεται ένα σύνολο κανόνων που θα συμβάλουν:

- 1) στη διαχείριση των αφίξεων με εύτακτο τρόπο
- 2) στη δημιουργία αποτελεσματικών και ενιαίων διαδικασιών
- 3) στη διασφάλιση δίκαιης κατανομής των βαρών μεταξύ των κρατών μελών

(30.000 εκτιμάται ο αριθμός των κατ' ελάχιστον αναγκαίων μετεγκαταστάσεων σε ετήσια βάση, ώστε μια χώρα να μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει καλύψει τη «χωρητικότητά» της.)

Διαχείριση των μεταναστών

- Η Σουηδική Προεδρία της ΕΕ επιχείρησε να "τετραγωνίσει τον κύκλο" καταλήγοντας σε ένα σημείο ισορροπίας σε δύο κρίσιμα νομοθετήματα γύρω από τα οποία θα μπορούσε να συγκεντρωθεί μια ειδική πλειοψηφία των κ-μ.
- **– Ποιος είναι ο νέος μηχανισμός;**
- Ο προτεινόμενος μηχανισμός καθιερώνει μια αρχή ευθύνης για τις λεγόμενες χώρες πρώτης γραμμής (Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα, Μάλτα, Κύπρος) οι οποίες θα πρέπει να ελέγχουν αποτελεσματικότερα τα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. και, ιδίως, να καταγράφουν όλες τις εισόδους. Σε αντάλλαγμα, οι χώρες της δεύτερης γραμμής δεσμεύονται για μια μορφή «ευέλικτης αλληλεγγύης». Είτε δηλαδή θα δέχονται αιτούντες άσυλο στο έδαφός τους, είτε θα καταβάλλουν αποζημίωση στις χώρες υποδοχής, είτε θα χρηματοδοτούν εγκαταστάσεις υποδοχής ή θα συμβάλλουν χρηματοδοτικά σε έργα υποδομών στις χώρες προέλευσης.
- **– Πόσο κοστίζει η «ευέλικτη αλληλεγγύη»;**
- Όσα κράτη-μέλη δεν δέχονται να φιλοξενήσουν τον αριθμό που προβλέπουν οι ποσοστώσεις των μετεγκαταστάσεων θα υποχρεούνται να καταβάλλουν ένα ποσό της τάξεως περίπου των 20.000 ευρώ ανά άτομο, σύμφωνα με την τελευταία πρόταση της σουηδικής προεδρίας.

Το αντίκτυπο της δράσης

- Καθώς ταυτόχρονα αλλάζουν , υποχρεωτικά , οι διαδικασίες στα σύνορα. Η διαδικασία αυτή θα εφαρμόζεται σε ορισμένες κατηγορίες αιτούντων άσυλο (για παράδειγμα εκείνους που προέρχονται από χώρες με χαμηλά ποσοστά αναγνώρισης ασύλου).
- Σκοπός της διαδικασίας είναι να αξιολογείται ταχέως στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ εάν οι αιτήσεις είναι αβάσιμες ή απαράδεκτες. Τα άτομα που συμμετέχουν στην περί ασύλου διαδικασία στα σύνορα δεν επιτρέπεται να εισέρχονται στο έδαφος της ΕΕ.

Ευχαριστούμε